Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/1995

22.7.2024

DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2024/1995

z 19. júla 2024

o dočasnom mimoriadnom opatrení krízovej destilácie na riešenie narušenia trhu vo vinárskom sektore v Portugalsku v hospodárskom roku 2024/2025

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 219 ods. 1 v spojení s jeho článkom 228,

keďže:

(1) S cieľom zabrániť narušeniu trhu s vínom v Únii v hospodárskom roku 2023/2024 Komisia prijala delegované nariadenie (EÚ) 2023/1225 ([2]) vrátane výnimočnej krízovej destilácie v niektorých členských štátoch. Cieľom tohto opatrenia bolo znížiť nadmerné zásoby zaznamenané v niektorých hlavných vinohradníckych regiónoch Únie, ktoré sa týkali najmä červených a ružových vín v dôsledku kumulovaného vplyvu rôznych kríz z predchádzajúcich rokov, ako aj všeobecného trendu znižovania spotreby vína v Únii a vyvážaných objemov v súvislosti s vysokou infláciou pre spotrebiteľov a vysokými nákladmi vinárov.

(2) V dôsledku tohto opatrenia sa z trhu stiahlo viac ako 3,5 milióna hektolitrov červených a ružových vín v šiestich členských štátoch (Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Maďarsko a Portugalsko). Stiahnutie týchto objemov spolu s poklesom výroby v Únii v roku 2023 (– 10,5 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom) a v dôležitých producentských členských štátoch (–24 % v Taliansku a –21 % v Španielsku) sa vo všeobecnosti premietlo do vyváženejšieho trhu v tomto hospodárskom roku, aj keď situácia na trhu v celej Únii zostáva nestabilná.

(3) Naopak, Portugalsko zaznamenalo v roku 2023 najväčšie zvýšenie objemu úrody spomedzi členských štátov vyrábajúcich víno (+ 10 % oproti predchádzajúcemu roku a +15 % v segmente červených vín s chráneným označením pôvodu alebo chráneným zemepisným označením), pričom dosiahlo celkovú produkciu približne 7,5 milióna hektolitrov. Medzitým sa domáci predaj portugalských červených vín chránených označením pôvodu alebo zemepisným označením na vnútroštátnom trhu v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2023 do marca 2024 zvýšil len mierne o 2,3 %, zatiaľ čo vývoz do apríla 2024 klesol o 1,5 %. Táto situácia sa prejavuje najmä v segmente portugalských červených vín chránených označením pôvodu alebo zemepisným označením, ktorých zásoby sa podľa odhadov do júla 2024 zvýšia v porovnaní s rokom 2023 o 29 % a v porovnaní s orezaným aritmetickým priemerom predchádzajúcich piatich rokov o 46 %.

(4) Hromadenie zásob vyvíja na portugalskom trhu s vínom značný tlak na ceny. Ak sa urýchlene neprijmú žiadne opatrenia, hrozí, že s príchodom úrody v roku 2024 dôjde k ďalšiemu narušeniu vnútroštátneho trhu, keďže vinárom nezostanú skladovacie kapacity na novú produkciu a budú nútení predávať za ešte nižšie ceny. Súčasný tlak na portugalskom trhu s vínom a naliehavá potreba portugalských výrobcov sprístupniť dostatočnú skladovaciu kapacitu na novú úrodu môžu do určitej miery ovplyvniť aj trhy s vínom v iných členských štátoch, ktoré by mohli získať časť nadbytočných zásob z Portugalska a predávať ich za nízku cenu, či už s pôvodným označením pôvodu alebo zemepisným označením, alebo bez nich.

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/ojb.

([2]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1225 z 22. júna 2023 o dočasných výnimočných opatreniach, ktoré sa odchyľujú od určitých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktoré sú zamerané na riešenie narušenia trhu v sektore vinohradníctva a vinárstva v určitých členských štátoch a ktoré sa odchyľujú od delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2016/1149 (Ú. v. EÚ L 160, 26.6.2023, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) Odstránenie časti objemu zásob z portugalského trhu s vínom v najväčšmi postihnutom segmente trhu s červenými vínami chránenými označením pôvodu alebo zemepisným označením by malo Portugalsku pomôcť riešiť nerovnováhu na trhu a zabrániť tomu, aby sa súčasné narušenia trhu v Portugalsku premenili na vážnejšiu alebo dlhodobejšiu krízu a aby sa rozšírili na trhy s vínom v iných členských štátoch. Napriek opatreniu prijatému v roku 2023 sa očakáva, že zásoby červených vín chránených označením pôvodu alebo zemepisným označením v Portugalsku budú do konca júla 2024 o 2,25 milióna hektolitrov vyššie ako rekordná úroveň z predchádzajúceho roka, čo predstavuje 63 % celej priemernej úrody. Nahromadené zásoby týchto kategórií dosiahnu do konca súčasného hospodárskeho roka dvaapolnásobok objemu vyprodukovaného v roku 2023, pričom priemerné konečné zásoby tvoria takmer dvojnásobok priemernej úrody.

(6) V záujme zníženia tlaku na trhu by bolo potrebné stiahnuť aspoň 15 % nadbytočných zásob, čo predstavuje približne 340 000 hektolitrov. Pri úrovni kompenzácie o 20 % nižšej, ako sú súčasné trhové ceny, by si toto opatrenie vyžiadalo približne 15 miliónov EUR. Portugalsko vyhlásilo, že nie je schopné stiahnuť z trhu objem vína, ktorý presahuje vnútroštátne platby podľa článku 216 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Všetky ostatné opatrenia dostupné podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013 sa javia ako nedostatočné alebo nevhodné. Preto je náležité využiť poľnohospodársku rezervu a realizovať v Portugalsku cielenú krízovú destiláciu.

(7) S cieľom zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže by využívanie získaného liehu nemalo byť povolené v potravinárskom a nápojovom priemysle a malo by sa obmedziť na priemyselné účely vrátane dezinfekcie a liekov a na energetické účely. Aby sa po zavedení tohto výnimočného opatrenia predišlo akémukoľvek jeho zneužitiu alebo nadmernej kompenzácii, je vhodné požiadať príslušný členský štát, aby sa opatrenie zameralo výlučne na kategórie vína s veľkou nerovnováhou na trhu a aby kompenzáciu, ktorá sa má poskytnúť, obmedzil na úroveň nižšiu ako príslušné trhové ceny v poslednom období.

(8) S cieľom zvýšiť účinnosť finančných zdrojov Únie, ktoré možno prideliť na túto krízovú destiláciu, by sa Portugalsku malo povoliť doplniť finančnú podporu Únie vnútroštátnymi platbami pokrývajúcimi až 200 % podpory poskytnutej Úniou na základe tohto nariadenia.

(9) Portugalsko by malo Komisii oznámiť podrobné informácie o vykonávaní tohto nariadenia, aby Únia mohla monitorovať účinnosť ním zavedeného opatrenia.

(10) Z rozpočtových dôvodov by mala Únia financovať výdavky, ktoré Portugalsku vzniknú pri vykonávaní opatrenia ustanoveného v tomto nariadení, len ak sa tieto výdavky uskutočnia do určitého dátumu oprávnenosti. Podpora určená na toto výnimočné opatrenie by sa preto mala vyplatiť do 30. apríla 2025.

(11) Keďže po 30. apríli 2025 sa nemajú uskutočniť žiadne platby, neuplatňuje sa článok 5 ods. 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/127 ([3]), ktorým sa stanovuje pomerné zníženie mesačných platieb uskutočnených po tomto termíne.

(12) Na ochranu finančných záujmov Únie majú príslušné vnútroštátne orgány členského štátu, ktorý uplatňuje výnimočné opatrenie krízovej destilácie, vykonávať kontroly s cieľom overiť dodržiavanie podmienok a požiadaviek stanovených v tomto nariadení.

(13) Zo závažných naliehavých dôvodov vzhľadom na pretrvávajúce narušenie trhu, ako aj na krátkosť času, ktorý má Portugalsko k dispozícii na začatie vykonávania opatrenia uvedeného v tomto nariadení pred nadchádzajúcim zberom v septembri 2024, treba prijať okamžité opatrenia a čo najskôr stiahnuť prebytok ponuky z trhu. V opačnom prípade by sa situácia na trhu ďalej zhoršovala a súčasná nerovnováha by sa preniesla do nového hospodárskeho roka, čo by mohlo v Portugalsku spôsobiť dlhotrvajúcu krízu a tá by mohla ovplyvniť aj trhy s vínom v iných členských štátoch. Odkladanie opatrení by preto mohlo viesť k zníženiu ich účinnosti pri stabilizácii portugalského trhu s vínom.

([3]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/127 zo 7. decembra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 o pravidlá platné pre platobné agentúry a iné orgány, finančné riadenie, schvaľovanie účtov, zábezpeky a používanie eura (Ú. v. EÚ L 20, 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(14) Vzhľadom na uvedené vážne a naliehavé dôvody by sa toto nariadenie malo prijať v rámci postupu pre naliehavé prípady stanoveného v článku 228 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013.

(15) Vzhľadom na nevyhnutnosť prijať okamžité opatrenia by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Finančné prostriedky EÚ a vnútroštátne platby

1. Na podporu dočasného výnimočného opatrenia krízovej destilácie stanoveného v článku 2 za podmienok stanovených v tomto nariadení má Portugalsko k dispozícii finančnú podporu Únie v celkovej výške 15 000 000 EUR.

2. Finančná podpora uvedená v odseku 1 sa prideľuje na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií a dbá sa pri tom, aby výsledné platby nespôsobili žiadne narušenie trhu ani hospodárskej súťaže.

3. Na výdavky Portugalska uvedené v odseku 1 v súvislosti s platbami na opatrenia uvedenými v článku 2 môže Únia poskytnúť finančnú podporu iba za predpokladu, že sa tieto platby vykonajú do 30. apríla 2025.

4. Portugalsko môže ďalej financovať opatrenie stanovené v článku 2 vnútroštátnymi platbami až do výšky 200 % finančnej podpory Únie uvedenej v odseku 1 tohto článku.

Článok 2

Dočasná krízová destilácia vína

1. Podpora sa môže poskytnúť na destiláciu červených vín vyrobených na kontinentálnom území Portugalska a chránených označením pôvodu alebo zemepisným označením v súlade s časťou II hlavou II kapitolou I oddielom 2 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013.

2. Aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže, lieh získaný z podporovanej destilácie uvedenej v odseku 1 sa použije výlučne na priemyselné účely vrátane dezinfekcie a liekov alebo na energetické účely.

3. Prijímateľmi podpory uvedenej v odseku 1 sú vinárske podniky vyrábajúce alebo uvádzajúce na trh vinárske výrobky uvedené v časti II prílohy VII k nariadeniu (EÚ) č. 1308/2013, organizácie výrobcov vína, vinárske družstvá, združenia dvoch alebo viacerých výrobcov, medziodvetvové organizácie alebo liehovary destilujúce vinárske výrobky.

4. Oprávnené na podporu sú iba náklady na dodanie vína liehovarom a na destiláciu tohto vína. Podporu nemožno uplatniť na daň z pridanej hodnoty. Víno, ktoré sa má destilovať v rámci tohto opatrenia, musí spĺňať požiadavky na umiestnenie na trh v Únii a na príslušné špecifikácie výrobkov s chráneným označením pôvodu alebo chráneným zemepisným označením.

5. Portugalsko môže stanoviť prioritné kritériá pre prijímateľov tohto opatrenia. Takéto prioritné kritériá musia byť objektívne a nediskriminačné.

6. Portugalsko môže poskytnúť prijímateľom podpory zálohu až do výšky 80 % podpory na predmetný úkon krízovej destilácie, na ktorý sa vzťahuje prijatá žiadosť o podporu podľa tohto článku, za predpokladu, že príjemca zložil v prospech členského štátu bankovú záruku alebo rovnocennú zábezpeku, ktorá sa rovná aspoň výške tejto zálohy. Predmetný úkon je oprávnený na podporu len v prípade, že sa posledná platba podpory vykoná pred dátumom uvedeným v článku 1 ods. 3.

7. Portugalsko stanoví pravidlá postupu podávania žiadostí o podporu podľa odseku 1 a pravidlá kontroly opatrenia, ktoré musia zahŕňať pravidlá týkajúce sa:

a) fyzických alebo právnických osôb, ktoré môžu podávať žiadosti,

b) podávania a výberu žiadostí, pričom pravidlá musia zahŕňať aspoň lehoty na podanie žiadostí, na preskúmanie vhodnosti každej navrhovanej činnosti a na oznámenie výsledkov výberového konania hospodárskym subjektom,

c) overenia súladu s ustanoveniami o oprávnených výrobkoch a nákladoch uvedených v odseku 4 a s prioritnými kritériami, ak sa prioritné kritériá uplatňujú,

d) výberu žiadostí, pričom pravidlá musia zahŕňať aspoň váhu pripísanú každému prioritnému kritériu, ak sa prioritné kritériá uplatňujú,

e) úpravy vyplácania preddavkov a skladania zábezpeky

f) monitorovania a kontroly destilačných činností, oprávnenosti destilovaných vín a použitia vyrobeného liehu.

8. Portugalsko stanoví výšku podpory pre prijímateľov na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, na regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni. Výška podpory nesmie presiahnuť 80 % najnižšej mesačnej priemernej ceny oprávnených kategórií vína zaznamenanej na úrovni výroby v hospodárskom roku 2023/2024 v danom regióne alebo prípadne na kontinentálnom území Portugalska. Ak zaznamenané trhové ceny nie sú k dispozícii, môže ich príslušný orgán Portugalska odhadnúť na základe najlepších dostupných údajov.

Článok 3

Oznámenia a kontroly

1. Portugalsko do 31. augusta 2024 oznámi Komisii tieto skutočnosti:

a) regióny, v ktorých sa má opatrenie uvedené v článku 2 uplatňovať;

b) sumy kompenzácie, ktoré sa majú uplatniť v súlade s článkom 2 ods. 4 a 8, prípadne podľa regiónu a druhu oprávneného vína, spolu s ich odôvodnením;

c) príslušné objemy, ktoré sa majú destilovať;

d) výšku vnútroštátnych platieb, ktoré sa majú vynaložiť v súlade s článkom 1 ods. 4.

2. Portugalsko do 30. júna 2025 oznámi Komisii tieto skutočnosti:

a) množstvá vína stiahnutého z trhu za každý región a druh oprávneného vína;

b) objem liehu vyrobeného z dodaného vína destilovaného v súlade s týmto nariadením;

c) finančnú podporu Únie uvedenú v článku 1 ods. 1;

d) vnútroštátne platby uvedené v článku 1 ods. 4, ktoré zodpovedajú platbám za víno stiahnuté z trhu.

3. Oznámenia Komisii uvedené v tomto článku sa podávajú v súlade s delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2017/1183 ([4]).

4. V súvislosti s výnimočnou krízovou destiláciou stanovenou v tomto nariadení príslušné orgány členských štátov vykonávajú všetky potrebné kontroly na overenie oprávnenosti vín a dodržiavania všetkých platných podmienok a požiadaviek.

5. Kontroly na mieste týkajúce sa vykonávania činností krízovej destilácie podporovaných podľa tohto nariadenia sa vykonávajú systematicky.

([4]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1183 z 20. apríla 2017 o doplnení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 s ohľadom na poskytovanie informácií a predkladanie dokumentov Komisii (Ú. v. EÚ L 171, 4.7.2017, s. 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 19. júla 2024

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN